

Οι Αλέξανδρος Αντωνόπουλος, Δήμος Μυλωνάς και Λουκία Παπαδάκη, σε σκηνή από το έργο «Το βιζόν και χάριν έχει» των Ρεν Κούνει και Τζον Τσάπμαν.

Κωμωδία σαλονιού

«Το βιζόν και χάριν έχει» των Ρ. Κούνει - Τζ. Τσάπμαν στο «Αθηνά»

Τα στραβά και τ' ανάποδα μπορεί να είναι αστεία - αρκεί να συμβαίνουν σε κάποιον άλλο. Στο «Βιζόν και Χάριν Εχει» οι πάντες απατούν τους πάντες, το ένα ψέμα φέρνει άλλα δέκα, όλες οι γυναίκες είναι διατεθειμένες να πουληθούν για ένα γουναρικό, κι όλοι οι άνδρες διαθέτουν τέτοια εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, ώστε να είναι σίγουροι πως δίχως υλικά ανταλλάγματα καμιά γυναίκα δεν θα υποκύψει στη γοητεία τους. Πόρτες ανοίγουν, πόρτες κλείνουν, φορέματα εκσφενδονίζονται από το τρίτο πάτωμα στο δρόμο, πρόσωπα εμφανίζονται με πλαστογραφημένες ταυτότητες, παρεξηγήσεις λύνονται με την ίδια ευκολία με την οποία μπλέκονται. Μερικά απ' αυτά βγάζουν γέλιο κι άλλα τόσα όχι.

«Φάρσα» δηλώνει κάτω από τον τίτλο το πρόγραμμα του έργου. Σωστά. Γιατί στην περίπτωση του «Βιζόν» ο χαρακτηρισμός της φάρσας είναι ευστοχότερος παρά της κωμωδίας. Τη διαφορά ανάμεσα στις δύο θεατρικές αυτές συνομοταξίες την είχε δώσει πριν από μισό αιώνα ο Σώμερσετ Μωμ. «Η κωμωδία απευθύνεται στο συλλογικό νου του θεατρικού κοινού - και το μυαλό ενδεχομένως κουράζεται. Ενώ η φάρσα απευθύνεται σ' ένα πολύ ανθεκτικότερο όργανο: στο συλλογικό υπογάστρο».

Στοχεύοντας λοιπόν κάτω από τη ζώνη στήθηκε όλη αυτή η φάρσα και στην ελληνική της «απόδοση», όπως πολύ σωστά χαρακτηρίζει η

Ελενα Ακρίτα την μεταφορά του βρετανικού κειμένου στα καθ' ημάς. «Το χιούμορ είναι η πρώτη-πρώτη αξία που εξανεμίζεται σε μια ξένη γλώσσα», έγραφε στο δοκίμιό της «Περί της μη γνώσης των Ελληνικών» (1925) η Βιτζίνια Γουλφ.

Όμως η Ελενα Ακρίτα παίζει τα ελληνικά στα δάχτυλά της, γνωρίζοντας όχι μόνο να χειρίζεται αλλά και να στραμπουλίζει ακροβατικά τη γλώσσα με ελευθερόστομους νεολογισμούς. Εκτός από τον σκελετό της πλοκής, όλο το -σημαντικότατο- γλωσσικό παραγέμισμα έγινε έτσι μ' έναν ελαφρώς ροντινιασμένο επαγγελματισμό τον οποίο χειρίζεται άψογα η Ε. Ακρίτα στις τόσο χαρακτηριστικά προσωπικές μεταγλωττίσεις-αποδόσεις που έχει κάνει τα τελευταία χρόνια. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στην φετινή χειμερινή θεατρική περίοδο παρουσιάστηκε κι άλλο έργο της συγγραφικής δυάδας Ρ. Κούνει και Τζ. Τσάπμαν, το «Στο Τσακ» που παιχθήκε στο Θέατρο Μουσούρη. Εκεί η ελληνική απόδοση έγινε από τις Μ. Αδαμάκη και Δ. Παπαδοπούλου. Το ενδιαφέρον, λοιπόν, της υπόθεσης είναι ότι οι «μεταφράσεις» είναι τόσο απόλυτα προσωπικές ώστε μη γνωρίζοντας κανείς τα πρωτότυπα θα μπορούσε να ορκισθεί βγήκαν από διαφορετικούς συγγραφείς. Πράγμα βέβαια πέρα για πέρα θεμιτό μια και σε τέτοιες περιπτώσεις οι μεταγλωττίσεις οφείλουν να έχουν σαν αφετηρία την περί αστείου αντίληψη μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής.

Πέρα όμως από το γλωσσικό γαργαλιτό,

παρόμοιες φάρσες απαιτούν και δεξιότητες, απαστράπττοντες ηθοποιούς με ιδιαίτερες ικανότητες και χαρισματικό ταλέντο στο είδος. Εκτός από τον Δήμο Μυλωνά, (και -εν μέρει και- την πρωτοεμφανιζόμενη Τόνια Ζήσιμου), που διαθέτουν τα παραπάνω, οι υπόλοιποι παίζουν μάλλον κωμωδία σαλονιού παρά φάρσα. Ο καλός ηθοποιός Αλέξανδρος Αντωνόπουλος κάνει έναν αγωνιώδη αγώνα δρόμου σ' ένα είδος που δεν του πάει. Και η Αθηνά Ζαφόλια δεν διαθέτει το έμφυτο μπρίο και την ακτινοβολία που απαιτεί ο ρόλος της βαμπ που τραγανίζει τους αρσενικούς.

Ο Κώστας Αρζόγλου σκηνοθέτησε δίχως υπέρμετρη φαντασία ένα έργο που έχει απόλυτη ανάγκη από πληθώρα σκηνικών ευρημάτων για να επιπλεύσει ανάλαφρα στον αφρό της δίχως ιδιαίτερες απαιτήσεις ψυχαγωγίας.

Κάπως πρόχειρα κι ανόρεχτα δείχνει να σχεδίασε το σκηνικό κι ο -σ' άλλες περιπτώσεις αξιόλογος- Δαμιανός Ζαριφής. Είναι δυνατόν, για παράδειγμα, να μην είδε τις δυσανάλογα μικρές αναλογίες του πολυελαίου σε σχέση με το σκηνικό;

Το γεγονός ότι ειδικοί επιμελούνται όλο και συχνότερα τους φωτισμούς μιας παράστασης καταχωρείται στα θετικά του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου. Όταν όμως βλέπει κανείς τον επίπεδο και κρανγαλέα απαίδευτο φωτισμό αυτής της παράστασης τότε αναρωτιέται γιατί πρέπει να αναφέρεται ο υπαίτιος (Π. Βαρδάκος) ονομαστικά στο πρόγραμμα;

Σπύρος Παγιατάκης